

آینده بانک‌های ناتراز

علی نظامیان، پژوهشگر حقوق بانکی

مدتی است در کشور، واژه «ناترازی» در همه امور، کاربرد بسیار یافته است. بخش بانکداری نیز از این واژه بی‌نصیب نمانده است. واقعیت آن است که ناترازی برخی بانک‌ها، یکی از مشکلات فعلی صنعت بانکداری کشور است. در این زمینه، هفته گذشته در پی بروز شایعاتی در مورد سرنوشت یکی از بانک‌های کشور، بانک مرکزی ناچار به صدور اطلاعیه شد. بانک مرکزی در این اطلاعیه گفته است: «بانک مرکزی در سال جاری و در قالب برنامه‌های افزایش سرمایه، افزایش نسبت کفایت سرمایه، کاهش ریسک و اصلاح بنگاهداری در زمان‌بندی مشخص، برنامه‌های لازم را به بانک‌های ناتراز ابلاغ نموده است. بانک آینده نیز مشمول این فرآیند بوده و درخصوص این بانک هیچ تصمیمی متفاوت با رویکرد کلی بانک مرکزی اتخاذ نشده است. به گزارش روابطعمومی بانک مرکزی؛ این بانک همواره حفاظت از حقوق سپرده‌گذاران بانکی، کارمندان، سهامداران و سایر ذی‌نفعان را وظیفه خود می‌داند و درخصوص بانک آینده نیز این رویه و فرآیند را در پیش خواهد گرفت.

ادامه در همین صفحه

فرصت امروز

برای کسب وکار آفرینی

شاخص بورس تهران در هفته دوم خرداد بیش از ۲۷ هزار واحد ریخت

عقبگرد بورس به کانال ۳٫۱ میلیونی

فرصت امروز: بورس تهران در آخرین روز کاری هفته گذشته با افت شاخص‌ها، خروج سسنگین نقدینگی و کاهش چشمگیر ارزش معاملات خرد، مواجه شد و یکی از کم‌رق‌ترین روزهای خود را پشت سر گذاشت. بیش از ۷۰ درصد نمادها در معاملات روز سه‌شنبه در مدار منفی بسته شدند و همزمان حباب منفی صندوق‌های اهرمی در برخی مسوارد از ۱۰ درصد..

پاشنه آشیل سیاست های حمایتی در بخش صنعت مشخص شد

الگوی ناکارآمد حمایت از تولید

فرصت امروز: اکثر تبصره ها و بندهای حمایتی که برای بخش صنعت در نظر گرفته شده، متأسفانه یا اصلا اجرا نشده و یا به صورت ناقص اجرا شده است. ارزیابی سیاست های حمایتی از بخش صنعت در یک بازه پنج ساله، نشان می دهد که علی رغم مشکلات اقتصاد ایران، سیاست‌های حمایتی بودجه‌ای طراحی شده در مقایسه با آسیب وارده به این بخش کافی نبوده است. شوربختانه بسیاری از طرح‌های عمرانی کشور، سابقه طولانی و بعضا چند دهه‌ای دارند و یکی از دلایل اصلی تاخیر در اتمام آنها، تخصیص کم منابع نسبت به بودجه مصوب طرح‌های عمرانی است که این وضعیت در میان‌مدت و بلندمدت موجب از دست رفتن جایگاه کشور در رقابت بین‌المللی می‌شود. با وجود آنکه در مورد برخی طرح‌ها، استمرار یک سیاست بلندمدت دیده می‌شود (مثل طرح‌های کمک به نوسازی صنایع)..

۲

اونس جهانی طلا به ۳۳۶۸ دلار رسید

صعود طلا و سکه در هفته دوم خرداد

۳

مدیریت و کسبوکار

از رویا تا نقشه راه در بازاریابی محتوا

فرض کنید در یک بعدازظهر تابستانی تصمیم گرفته اید باغچه ای در حیاط خانه تان بسازید. بذر دارید، خاک هست، آب هست، اما چیزی کم است: نقشه. بدون نقشه نمی دانید چه گیاهی را کجا بکارید، کی آبیاری کنید و چه وقت منتظر شکوفه ها باشید. بازاریابی محتوا هم شبیه همان باغچه است. بدون استراتژی، فقط وقت و انرژی را صرف می کنید، اما نه گل می روید، نه ثمر می بینید. هرچند هزاران محتوا تولید کرده باشید. در دنیای امروز، همه درباره «محتوا» حرف می زنند، اما کمتر کسی از نقشه ای حرف می زند که این محتوا را به هدف می رساند. استراتژی محتوا یعنی همین نقشه. یعنی بدانیم چرا تولید می کنیم، برای چه تولید می کنیم و قرار است این محتوا ما را به کجا برساند. بدون آن، بازاریابی محتوا مثل رانندگی در مه غلیظ است: شاید حرکت کنید، اما معلوم نیست به مقصد برسید. ما در این مقاله قدم به قدم با هم پیش می رویم..

هرگونه اطلاع‌رسانی درخصوص بانک‌ها به‌صورت دقیق و شفاف از طریق روابط‌عمومی بانک مرکزی و تارنامای رسمی آن پیگیری و انجام می‌شود. مجددا تأکید می‌گردد که ادعاهای منتشرشده در فضای مجازی و رسانه‌های غیررسمی، مورد تأیید بانک مرکزی نیست.»

از فحواي اين اطلاعیه می‌توان استنباط نمود که ناترازی بانک‌ها، تنها محدود به بانک آینده نیست، بلکه بانک‌های ناترازی دیگری نیز در کشور وجود دارند که بانک مرکزی، برنامه‌های خود برای رفع ناترازی را به آنها ارائه داده است اما فعلا در فضای رسانه‌ای، بانک آینده هدف قرار گرفته که ظاهرا این مباحث بیشتر ریشه در موضوعات سیاسی دارد تا مباحث کارشناسی خالص بانکی.

ریشه‌های ساختاری ناترازی بانک‌ها

بسیار ساده‌انگارانه است که تصور کنیم ناترازی در یک بانک، یک‌شبه به وجود می‌آید یا مولود سیاست‌های بانک مرکزی در یکی دو سال اخیر است و هیچ‌کس هم از آن اطلاعی نداشته است. برعکس، در صنعت بانکداری معمولاً ناترازی یک بانک، ریشه در علل و عوامل مختلف اجرایی، بانکی و اقتصادی دارد. بروز حالت ناترازی یک بانک معمولاً حاصل عملکرد چندین ساله آن بانک در کنار میزان تأثیرگذاری و کارآمدی سیاست‌های نظارتی بانک مرکزی است. به‌اصطلاح دیوان محاسبانی‌ها، «ضعف کنترل‌های داخلی» همراه با ناکارآمدی نظارت می‌تواند سیاست‌های بانکی را به سوی ناترازی سوق دهد. به گفته هوش مصنوعی، «در زبان فارسی، ناترازی بانکی معمولاً به معنای تفاوت یا اختلاف میان دارایی‌ها و تعهدات بانک‌ها است که نشان‌دهنده عدم تعادل مالی در مجموعه بانکی است. این ناترازی می‌تواند به دلایل مختلفی از جمله عدم مدیریت مطلوب، کاهش ارزش دارایی‌ها یا آسیب‌پذیری در ساختار مالی بانک‌ها ایجاد شود. در واقع، ناترازی بانک‌ها، زمانی رخ می‌دهد که دارایی‌های بانک به‌اندازه کافی نباشد تا تعهدات مالی آنها را برآورده کند؛ یعنی اگر بانک دارایی‌هایی کمتر از بدهی‌ها و تعهداتش داشته باشد، دچار ناترازی مالی شده است. این وضعیت می‌تواند سبب بحران‌های مالی، ورشکستگی بانک و بحران نظام بانکی شود.»

شاید ناترازی تا حدی شبیه به حالت ورشکستگی تاجر است. ماده ۴۱۲ قانون تجارت درخصوص ورشکستگی تاجر، گفته است: «ورشکستگی تاجر یا شرکت تجاری در نتیجه توقف از تأدیه وجوهی که برعهده او است حاصل می‌شود.» در پدیده ناترازی بانکی نیز تقریباً حالتی مشابه برای بانک حادث می‌شود؛ یعنی بدهی بانک بیش از دارایی آن است و قدرت تسهیلات‌دهی آن به‌شدت کاهش می‌یابد. بدین ترتیب، یک بانک در ابتدای تأسیس، فاقد ناترازی سرمایه است و به‌اصطلاح از تراز مالی مثبت برخوردار است، اما اگر این بانک برای جذب و تجهیز منابع بیش از نرخ مصوب بانک مرکزی یا بیش از نرخ سود معمول سایر بانک‌ها، به سپرده های بانکی مردم سود علی‌الحساب پرداخت کند، در نتیجه نرخ تمام شده جذب منابع بانکی وی، گران‌تر از نرخ معمول خواهد شد. بانک در این حالت، چاره‌ای نخواهد داشت جز آنکه نرخ تسهیلات خود را به‌نحای مختلف بیش از نرخ مصوب بانک مرکزی افزایش دهد. در واقع، هزینه سنگین تأمین و تجهیز منابع، خواناخواه بانک را ناچار

خواهد ساخت که برای ایجاد توازن میان هزینه و درآمدهای خود، نرخ سود تسهیلات یا خدمات و تعهدات بانکی را افزایش دهد. اما مسئله به همین‌جا ختم نمی‌شود. تسهیلات پرداخت شده، ولو آنکه سود آن بیش از نرخ مصوب بانک مرکزی باشد، درهرحال این تسهیلات و سود آن می‌بایستی در موعد مقرر وصول شود و به چرخه منابع مالی بانک بازگردد. عدم وصول مطالبات در موعد مقرر، بانک را خودبه‌خود با کوهی از مطالبات معوق وصول نشده مواجه خواهد ساخت. مطالبات معوق و لاوصول بانک‌ها نیز همواره یکی از عوامل مؤثر در افزایش ناترازی بانک‌ها بوده است؛ زیرا بانک صرف‌نظر از آنکه مطالبات وصول شود یا نشود، در مقابل سپرده‌گذاران مسئولیت مالی دارد و بایستی سود سپرده‌های آنان را در موعد مقرر پرداخت نماید؛ بنابراین پرداخت تسهیلات بدون بررسی کافی یا پرداخت بی‌حساب‌و‌کتاب تسهیلات بانکی به‌صورت فرمایشی، همراه با تکالیف قانونی بانک‌ها برای پرداخت انواع‌واقسام تسهیلات تکلیفی نیز از جمله عوامل مؤثر در افزایش مطالبات معوق بانک‌ها است. به طور طبیعی در چنین وضعیتی بانک ناچار خواهد بود برای برطرف کردن کم و کسری‌ها و افزایش توان تسهیلات‌دهی خود به ابزارهای مختلف پولی، از جمله افزایش نرخ سود تسهیلات بانکی، تأمین منابع موردنیاز از بازار بین‌بانکی و برداشت از منابع بانکی مرکزی متوسل شود. نتیجه همه این راه‌حل‌ها نیز منتهی به افزایش بی‌سابقه تعهدات بانک در مقابل سپرده‌گذاران، سهامداران و بانک مرکزی خواهد شد. در نتیجه در این وضعیت، تعهدات و بدهی بانک نسبت به سرمایه ثبت شده آن فزونی خواهد یافت.

بنابراین طرح‌های بلندپروازانه‌ای، نظیر اطلس مال یا ایران مال و نظایر این طرح‌ها به علت حجم بالای سرمایه‌گذاری طبیعتاً می‌تواند موجبات ناترازی بانک‌ها را فراهم آورد. البته در این طرح‌ها، افزایش نرخ املاک ظرف چند سال، تمامی هزینه‌های سرمایه‌گذاری را جبران خواهد کرد؛ لذا می‌توان با تجدید ارزیابی و فروش این‌گونه دارایی‌ها، ناترازی بانک را برطرف کرد و یا لاقل میزان آن را کاهش داد. پرداخت تسهیلات کلان به ذی‌نفع واحد نیز بر آتش ناترازی بانک‌ها خواهد افزود. رخداد عوامل مورد اشاره در یک بانک، نشانگر ضعف کنترل‌های داخلی و فقدان نظارت سازمان‌یافته مراجع نظارتی بر عملکرد بانک‌هاست. درصورتی‌که نظارت سازمان‌یافته باشد، هیچ کدام از بانک ها عملا قادر نخواهد بود بیش از نرخ مصوب بانک مرکزی، سپرده جذب کند و بیش از نرخ مصوب بانک مرکزی، سود تسهیلات از تسهیلات‌گیرندگان بستاند و بدون ریسک‌سنجی در سرمایه‌گذاری‌های کلان وارد شود؛ زیرا در چنین وضعیتی، پرونده آن بانک از سوی مراجع نظارتی به هیأت انتظامی بانک مرکزی و یا به مراجع قضایی، احاله خواهد شد.

مستندات حل ناترازی و کفایت سرمایه بانک‌ها

فارغ از انتقاداتی که به مقررات بانکی برنامه هفتم توسعه وارد است، این قانون مقرراتی برای راه‌حل ناترازی بانک‌ها طراحی کرده است. ماده ۸ برنامه هفتم در این مورد گفته است: «به‌منظور اصلاح ساختار مالی نظام بانکی و حل‌وفصل ناترازی مؤسسات اعتباری، اقدامات زیر انجام می‌گیرد: ۱- هیأت‌مدیره با تصویب مجمع‌عمومی فوق العاده هر یک از مؤسسات اعتباری، اعم از دولتی و غیردولتی که نسبت کفایت سرمایه آنها در زمان

لازم‌الاجرا شدن این قانون، کمتر از نسبت مندرج در جدول شماره (۲) موضوع ماده (۷) این قانون است، مکلف است ظرف دو ماه از لازم الاجراشدن این قانون، برنامه افزایش سرمایه مؤسسه اعتباری را جهت نیل به هدف مندرج در جدول یادشده به بانک مرکزی تسلیم کند. بانک مرکزی مکلف است حداکثر ظرف دو ماه برنامه مذکور را عیناً یا با اعمال اصلاحات موردنیاز برای اجرا به مؤسسه اعتباری ابلاغ کند. ۲-افزایش سرمایه مؤسسات اعتباری غیردولتی به ترتیب زیر انجام می‌شود: ۱-۲- مؤسسات اعتباری غیردولتی مکلفند پس از ابلاغ بانک مرکزی، برنامه افزایش سرمایه ابلاغی بانک مرکزی را به تصویب مجمع‌عمومی فوق‌العاده خود رسانده و فرآیند قانونی افزایش سرمایه را آغاز کنند. ۲-۲- درصورتی‌که پس از گذشت دو ماه از مهلت مجمع‌عمومی فوق العاده موضوع جزء (۱) این بند، به هر دلیل از جمله عدم برگزاری مجمع‌عمومی مؤسسه اعتباری غیردولتی، عدم تصویب افزایش سرمایه ابلاغی بانک مرکزی در مجمع‌عمومی فوق العاده یا عدم اجرای مصوبه مجمع‌عمومی فوق العاده؛ افزایش سرمایه بانک مرکزی منتقل می‌شود و بانک مرکزی مکلف است از طریق عرضه سهام در بازار بورس و اوراق بهادار با روش سلب حق تقدم سهامداران فعلی نسبت به افزایش سرمایه مؤسسه اعتباری غیردولتی موردنظر اقدام کند. ۳-۲- نظارت بر اجرای برنامه افزایش سرمایه مؤسسات اعتباری غیردولتی و بهبود نسبت کفایت سرمایه آنها برعهده بانک مرکزی است و بانک مرکزی مکلف است هر شش‌ماه یکبار گزارش اجرای برنامه افزایش سرمایه و وضعیت کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری غیردولتی را به رئیس‌جمهور و رئیس مجلس و شورای‌عالی راهبری برنامه موضوع‌بند «الف» ماده (۱۱۸) این قانون، تقدیم کند. ۳-۳-افزایش سرمایه بانک‌های دولتی به ترتیب زیر انجام می‌شود: ۱-۳- وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس سازمان مکلفند ظرف یک ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون، برنامه افزایش سرمایه بانک‌های دولتی و چگونگی تأمین منابع موردنیاز برای اجرای برنامه مذکور را تهیه نموده و به تصویب هیأت وزیران برسانند. ۲-۳- کلیه منابع ناشی از تجدید ارزیابی دارایی های بانک‌های دولتی که حسب تشخیص بانک مرکزی می‌تواند منجر به بهبود کفایت سرمایه بانک شود و سود خالص سالانه آنها تا زمان رسیدن نسبت کفایت سرمایه بانک به نسبت مندرج در جدول شماره (۲) فقط باید صرف افزایش سرمایه شود. وزیر امور اقتصادی و دارایی مسئول اجرای دقیق این بند است. هر‌گونه انتقال دارایی های بانک‌های دولتی در طول سال‌های برنامه به سایر دستگاه‌های اجرایی ممنوع است. تجدید ارزیابی دارایی های بانک‌های دولتی در طول اجرای برنامه معاف از مالیات است. ۳-۳- وزیر امور اقتصادی و دارایی، مسئول اجرای برنامه افزایش سرمایه و بهبود نسبت کفایت سرمایه بانک‌های دولتی است و بانک مرکزی، مسئولیت نظارت بر حسن اجرای برنامه مذکور را برعهده دارد. وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس‌کل بانک مرکزی مکلفند هر شش ماهه یکبار وضعیت کفایت سرمایه بانک‌های دولتی و میزان پیشرفت برنامه مذکور در جزء (۱-۳) را به رئیس‌جمهور، رئیس مجلس و شورای‌عالی راهبری برنامه ارائه کنند.»

باتوجه‌به مقررات بسیار طولانی و خستگی آور برنامه هفتم، به نظر می‌رسد قانون‌گذار برای رفع ناترازی سرمایه‌ای بانک‌ها، راه‌حل افزایش سرمایه را در نظر گرفته و بر شیوه افزایش سرمایه بانک‌های دولتی، تأکید دارد؛ با این تفاوت که در این راه‌حل (افزایش سرمایه برای رفع ناترازی) قانون‌گذار بین بانک‌های خصوصی و بانک‌های دولتی، نوعی تبعیض قائل شده است که توجیه منطقی‌چندانی (حداقل از نظر حقوقی) ندارد. بدین ترتیب که قانون‌گذار در مورد بانک‌های دولتی برای حل ناترازی، افزایش سرمایه را از طریق تجدید ارزیابی دارایی‌ها را پذیرفته است، اما در مورد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی، این نوع افزایش سرمایه را نپذیرفته و مقرر کرده است که سهامداران بانک‌های خصوصی بایستی سرمایه لازم برای افزایش سرمایه را فراهم کنند. در مورد بانک‌های موسوم به «بانک‌های خصولتی» نیز موضوع بالاتکلیف و فاقد تعیین تکلیف قانونی است. به‌هرحال، برای افزایش سرمایه بانک‌های غیردولتی طبعاً بخش خصوصی نیز تا زمانی که یک سرمایه‌گذاری را سودآور تشخیص ندهد، در سرمایه‌گذاری شرکت نخواهد کرد. پس اگر آگهی افزایش سرمایه یک بانک داده شود؛ ولی بخش خصوصی از آن استقبال نکند و افزایش سرمایه محقق نشود، تکلیف چیست؟

در بحث راهکارهای حل ناترازی بانک‌ها، باید به این نکته توجه داشت که همه بانک‌ها، چه بانک‌های دولتی و چه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی و غیردولتی، دارای اموالی بارزش هستند که می‌توانند با افزایش سرمایه از طریق تجدید ارزیابی دارایی‌ها تا حدودی ناترازی را برطرف ساخت؛ یعنی برای تأمین سرمایه لازم ابتدا بایستی برای دارایی‌های ارزشمند بانک‌های ناتراز، مشتری مناسب پیدا کرد آنها را به قیمت مناسب فروخت و با استفاده از وجوه حاصل از دارایی‌ها، ناترازی را برطرف کرد. ضمناً همان‌گونه که در مورد نحوه افزایش سرمایه در بانک‌های دولتی این تدبیر اندیشه شده است، جا دارد این راه‌حل (افزایش سرمایه از طرق تجدید ارزیابی دارایی‌ها) حداقل هر ۱۰ سال یکبار برای بانک‌های غیردولتی نیز پذیرفته شود.

در مجموع برای حل مشکل ناترازی بانک‌ها به نظر می‌رسد بلافاصله متوسل‌شدن به راهکار انحلال آن بانک یا متوسل شدن به راهکار مدیریت دولتی، جالش ناترازی را به‌طور ریشه‌ای حل نخواهد کرد. انحلال یک بانک بایستی آخرین راه‌حل باشد و نه اولین راه‌حل. مگر می‌توان به‌آسانی یک بانک را بدون توجه به تبعات منفی آن، منحل کرد و صدها بلکه هزاران نیروی شاغل آن را بیکار ساخت؟ واقعیت آن است که انحلال یک بانک در مرحله نخست، تضییع حقوق استخدا می‌پرسنل آن را به همراه خواهد داشت و جریان بیمه بازنشستگی آنان را با اخلال مواجه خواهد ساخت؛ کما اینکه بنا به اخبار، این مشکل کم‌وبیش برای کارکنان بانک‌ها و مؤسسات اعتباری ادغام شده در بانک سپه به وجود آمده است. به هرحال در پدیده انحلال یک بانک ناتراز، علاوه بر چاره‌اندیشی برای مشکلات پرسنلی باید منابع لازم را برای پرداخت به سپرده‌گذاران و سایر ذی‌نفعان فراهم کرد؛ بنابراین راه‌حل کارشناسی برای برون‌رفت بانک از وضعیت ناترازی، منحصر به انحلال بانک ناتراز نیست. قبل از هر‌گونه تصمیم و اقدام برای خاتمه فعالیت و انحلال بانک باید برای مشکلات احتمالی ذی‌نفعان آن بانک (کارکنان، سپرده‌گذاران، سهامداران و سایر ذی‌نفعان) چاره‌جویی کرد.

گزارش «وال استریت ژورنال» از وخامت یک رابطه

دوستی ترامپ و ماسک چگونه به دشمنی بدل شد؟

هرچند فرو پاشیدن رابطه ترامپ و ماسک از مدت‌ها قبل پیش‌بینی شده بود اما سرعت و شدت این اتفاق، همه را شوکه کرد. این دقیقاً همان چیزی بود که ترامپ و مشاورانش می‌خواستند از آن اجتناب کنند. تنها شش روز قبل، دستیاران ترامپ با وجود ناراحتی از ماسک، تصمیم داشتند مراسم خداحافظی دوستانه‌ای برای او در دفتر بیضی کاخ سفید برگزار کنند. آنها به ترامپ درباره اتهام مصرف مواد مخدر توسط ماسک اطلاع داده بودند تا در صورت اعلام این موضوع توسط خبرنگاران، آمادگی دفاع از میلیارد معروف را داشته باشد.

به گزارش «وال استریت ژورنال»، تا عصر چهارشنبه، ترامپ در دیداری با سناتورهای جمهوری خواه، اختلافاتش با ماسک را کم‌اهمیت جلوه داد، با وجود اینکه ماسک در روزهای اخیر به‌شدت از برنامه‌های قانون‌گذاری ترامپ انتقاد کرده بود. پس از آنکه ترامپ در پایان هفته، متحد ماسک را از ریاست ناسا کنلر گذاشت، به اطرافیش گفت که قصد ندارد وارد درگیری علنی با مشاور سابقش شود اما آن فضای دوستانه در روز پنجشنبه ناپدید شد. در ۱۳ دقیقه ابتدایی جلسه‌ای در دفتر بیضی با صدراعظم آلمان، فریدریش مرتر، ترامپ ناراضیاتی خود از ماسک را مطرح کرد و این آغاز روزی توفانی بود که در آن دو تن از قدرتمندترین مردان جهان از دوست به دشمن تبدیل شدند. تا شب پنجشنبه، ترامپ تهدید کرد که قراردادهای دولتی با شرکت‌های ماسک را قطع خواهد کرد و گفت ماسک «دیوانه شده» و ادعا کرد که او دچار «سندروم نفرت از ترامپ» شده است. ماسک در پاسخ، پیشنهاد تأسیس یک حزب سیاسی جدید را مطرح کرد و گفت که ترامپ باید استعضاح شود. او هشدار داد که تعرفه‌های ترامپ ممکن است منجر به رکود اقتصادی شوند و وعده داد که یک سامانه ارزشمند فضایی که دولت به آن وابسته است را از رده خارج خواهد کرد. او همچنین ادعا کرد که نام ترامپ در اسناد مربوط به تحقیقات فدرال درباره جفری اپستین (قاچاقچی جنسی محکوم‌شده) دیده می‌شود و تلویحا او را به نوعی به رفتارهای مجرمانه اپستین مرتبط دانست.

نبرد خارق‌العاده میان ترامپ و ماسک که سراسر آمریکا را تحت تأثیر قرار داد، ائتلاف تازه‌ای را که ترامپ با شعار ماگا (MAGA) ساخته و ماسک تأمین مالی کرده بود، تهدید می‌کند. این درگیری، شرکت‌های ماسک که بسیاری از آنها تحت نظارت شدید دولت فدرال هستند را در تیررس قرار می‌دهد. همچنین در لحظه‌ای که حزب دموکرات در وضعیت ضعیفی قرار دارد، به آن‌ها فرصتی نادر برای نفس کشیدن می‌دهد. در حین این درگیری‌ها، سهام تسلا ۱۴ درصد سقوط کرد، بدترین روز تسلا از سال ۲۰۲۰ تاکنون. البته فرو پاشیدن رابطه ترامپ و ماسک از مدت‌ها قبل پیش‌بینی شده بود. حتی افرادی که به هر دو نزدیک بودند، در خلوت باور داشتند که این رابطه در نهایت فرو خواهد پاشید با این حال، سرعت و شدت این انفجار شوکه‌کننده بود. اما ناراحتی ماسک فقط به خاطر قانون‌گذاری نیست و او به اطرافیش گفته که از تصمیم ترامپ برای کنلر گذاشتن نلرزدی جرد ایزکمن (متحد ماسک) برای ریاست ناسا شگمکین است. درگیری علنی بین ماسک و ترامپ همچنین آینده «داره پرهوری دولت» (DOGE) را تهدید می‌کند، پروژه‌ای که ماسک آن را برای کاهش هزینه‌ها، رانندازی کرده بود. کارکنان مرتبط با دوچ، که برخی از آنها مسئول اخراج هزاران کارمند فدرال بودند، روز پنج‌شنبه در پیغام‌های به یکدیگر می‌پرسیدند که آیا آنها نفر بعدی برای اخراج خواهند بود یا نه. درگیری روز پنجشنبه، دستیاران ارشد کاخ سفید را نیز غافلگیر کرد. اندکی پیش از ظهر،

ترامپ در دفتر بیضی با فریدریش مرتر، نشستی درباره موضوعات قابل‌بیینی داشت؛ تجارت ائتلاف ناو و جنگ در اوکراین. حدود ۱۳ دقیقه طول کشید تا رئیس جمهور، شروع به گلایه از میلیارد حامی‌اش کند و از این گفت که از انتقادات ماسک نسبت به برنامه قانون‌گذاری‌اش، که آن را بیش از حد پرهزینه دانسته بود، ناراحت است. ترامپ ابتدا با ملایمت صحبت را شروع کرد. وقتی درباره انتقاد ماسک از «لایحه بزرگ و زیباش» از او پرسیدند، گفت: «من همیشه ایلان را دوست داشتم. ترجیح می‌دهم ایلان از من انتقاد کند تا از لایحه.» اما طولی نگذشت که لحن تندتر شد: «من و ایلان رابطه قوی‌العاده‌ای داشتیم. نمی‌دانم آیا هنوز هم داریم یا نه.» او همچنین گفت که کمک ماسک در جریان کارزار انتخاباتی، تأثیر چندانی در نتیجه نداشته است: «فکر می‌کنم در هر صورت سنسلیانیا را می‌بردم.» هنگامی که ترامپ درباره این ابالت کلیدی صحبت می‌کرد، سوزی وایلز، رئیس دفتر کاخ سفید با شدت سرش را تکان می‌داد، نشانهای تصویری از اینکه چطور ماسک بسیاری از کارکنان کاخ سفید را مصافی کرده و ترامپ منافع باقی‌مانده او بود. نبرد میان این دو پیش از پایان دیدار در دفتر بیضی کاخ سفید به شبکه‌های اجتماعی کشیده شد. ماسک نوشت: «بدون من، ترامپ انتخابات را می‌بخت، دموکرات‌ها کنترل مجلس نمایندگان را به دست می‌گرفتند و جمهوری‌خواهان با اختلاف ۵۱–۴۹ در سنا بودند. چه ناسیاسی‌ای!» کمی پیش از ساعت ۲ بعدازظهر، ماسک نظرسنجی‌ای در پلتفرم ایکس منتشر کرد و از بیش از ۲۰۰ میلیون دنبال‌کننده‌اش پرسید که آیا زمان آن نرسیده همایش حزب سیاسی جدیدی ایجاد شود که نماینده بهتری برای اکثر مردم آمریکا باشد؟ تنها چند دقیقه بعد، مارک کوپان، میلیارد و بازرگانی که پیش‌تر به نامزدی ریاست‌جمهوری تمایل نشان داده بود و واکنش به پیشنهاد ماسک برای تأسیس حزب سوم، سه تیک سبز منتشر کرد. استیو بنن، یکی از حامیان برجسته ترامپ که در میان پیاکه رای او نفوذ زیادی دارد، در پاسخ گفت: پیشنهاد داد، با همین وضعیت مهاجرتی ماسک بررسی شود؛ چراکه ایلان ماسک در آفریقای جنوبی به دنیا آمده است. در پاسخ به پستی از یک چهره سرشناس محافظه‌کار که گفته بود جمهوری‌خواهان ممکن است مجبور شوند بین ترامپ و ماسک، یکی را انتخاب کنند، ماسک نوشت: «یک مسئله مهم: ترامپ فقط ۳۵ سال دیگر رئیس‌جمهور است، اما من ۴۰ سال یا بیشتر در صحنه می‌مانم» حتی مادر یکی از فرزندان ماسک هم وارد ماجرا شد و اشلی تنکلر که دعوی‌ای پرسر و صدایی با ماسک داشته، در پی ترامپ را

منتشن کرد و پرسید: «اگر برای تمام کردن رابطه کمک لازم داری به من بگو. می‌توانم راهنمایی‌ات کنم!» سپس ترامپ لحن را تندتر کرد و در شبکه‌های اجتماعی نوشت که «ساده‌ترین راه برای صرفه‌جویی در بودجه دولت، لغو قراردادهایی است که به شرکت‌های ماسک می‌رسد.» و اضافه کرد: «همیشه برایم عجیب بود که بایدن این کار را نکرد.» ماسک در واکنش تهدید کرد که فضاییمای اسپیس‌ایکس (درگن) را که برای رفت‌وآمد فضانوران آمریکایی به ایستگاه فضایی استفاده می‌شود، از خدمت خارج خواهد کرد. البته او پنج‌شنبه شب در پاسخ به یکی از کاربران ایکس، کمی از این تهدید عقب‌نشینی کرده بود. در ساعت ۳ بعدازظهر، ماسک حمله را شدت داد و در تویییتی نوشت: «قشش است بسب و واقعی را منفرج کنم. برای پرورنده‌های اپستین نقش دارد. این دلیل اصلی‌ای است که دولت فدرال علنی نشده‌اند. روز خوبی داشته باشی.» DJT» ماسک به اسناد تحقیقات فدرال درباره قاچاقی جنسی و آزار جنسی توسط اپستین (سرمایه‌دار بدنامی که در سال ۲۰۱۹ خودکشی کرد) اشاره داشت. اپستین با چهره‌های سرشناس نیویورکی از جمله ترامپ، ارتباط داشت. اقبی‌ای و وزارت دادگستری به درخواست برای اظهارنظر پاسخخی ندادند. یکی از افراد آگاه از رابطه ترامپ با اپستین گفت که دولت ایالات‌سای از پرورنده اپستین شکایت کرده که نام ترامپ هم در آنها دیده می‌شود. اندکی پس از ساعت ۴ عصر نیز ماسک، پستی را بازنشر کرد که خواستار استضاح ترامپ و معرفی JD ونس، معاون رئیس‌جمهور، به عنوان رئیس‌جمهور بود و زیر آن نوشت: «بله.» که گفته مشاوران ترامپ، شدت گرفتن حمله‌ها از سوی ماسک، او را غافلگیر کرده. او به اطرافیش گفته باور نداشته که حرف‌هایش در دفتر بیضی درباره ماسک تند بوده و از شدت واکنش ماسک شوکه شده است. دستیاران بخششی از روز پنجشنبه با اصراف این کردند که بفهمند هدف ماسک از این کارها چیست. یکی از مقام‌های کاخ سفید گفت: «رئیس‌جمهور به ما گفت که ماسک فقط دارد مثل پچه‌ها رفتار می‌کند.» تقریباً هم‌زمان، ترامپ وارد جلسه‌ای با اتحادیه افسران پلیس شد و اظهاراتی ارائه داد. او به پرسش‌های خبرنگاران پاسخ داد و اصلا از ماسک نام نبرد. عصر پنج‌شنبه، کارکنان کاخ سفید در جلسه‌ای با ترامپ به بررسی شرایط پرداختن به این کار، از شامگاه پنج‌شنبه، تسلاای قرمز برقی ترامپ که در یک مراسم پر سرسودا به همراه ماسک خریده بود همچنان چند متر دورتر از دفتر بیضی پارک شده بود. دستیاران کاخ سفید در عصر همان روز به شوخی می‌گفتند که هنوز تصمیم نگرفت‌اند با این ماشین چه کار کنند.

پاشنه آشیل سیاست های حمایتی در بخش صنعت مشخص شد

الگوی ناکارآمد حمایت از تولید

فرصت امروز: اکثر تبصره ها و بندهای حمایتی که برای بخش صنعت در نظر گرفته شده، متأسفانه یا اصلا اجرا نشده و یا به صورت ناقص اجرا شده است. ارزیابی سیاست های حمایتی از بخش صنعت در یک بازه پنج ساله، نشان می دهد که علی رغم مشکلات اقتصاد ایران، سیاست‌های حمایتی بودجه‌ای طراحی شده در مقایسه با آسیب وارده به این بخش کافی نبوده است. شوربختانه بسیاری از طرح‌های عمرانی کشور، سابقه طولانی و بعضا چند دهه‌ای دارند و یکی از دلایل اصلی تاخیر در اتمام آنها، تخصیص کم منابع نسبت به بودجه مصوب طرح‌های عمرانی است که این وضعیت در میان مدت و بلندمدت موجب از دست رفتن جایگاه، کشور در رقابت بین‌المللی می‌شود. با وجود آنکه در مورد برخی طرح‌ها، استمرار یک سیاست بلندمدت دیده می‌شود (مثل طرح‌های کمک به نوسازی صنایع) اما درخصوص برخی طرح‌ها (به ویژه طرح‌های ایجاد زیرساخت) این یک نقطه ضعف محسوب می‌شود؛ چراکه طولانی شدن این طرح‌ها باعث می‌شود زیرساخت ایجاد شده با وجود تحمیل بار مالی، در زمان مناسب به چرخه فعالیت اقتصادی وارد نشود.

بخش صنعت در سال‌هایی که فشار تحریم‌های ظالمانه به یک‌باره بر این بخش وارد شده (سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۱ و ۱۳۹۷)، افت بیشتری نسبت به کل اقتصاد ایران داشته که نشان می‌دهد این بخش، حساسیت بیشتری نسبت به فشار ناشی از شرایط خاص کشور داشته است. همچنین مقایسه وضعیت متوسط رشد ارزش افزوده بخش صنعت با رشد اقتصادی کشور، نشان می‌دهد که عمده‌تا رشد ارزش افزوده بخش صنعت از رشد اقتصادی کشور پایین‌تر بوده و این موضوع می‌تواند یک اختطار و رنگ خطر به سیاستگذاران درخصوص تضعیف بلندمدت بخش صنعت در صورت تداوم این وضعیت باشد. اگرچه بخش صنعت از سال ۱۴۰۰ تا ۲۰۲۱ تقریباً مشابه با رشد بخش غیرنفتی اقتصاد ایران رشد کرده و توانسته تا حدودی خود را بازیابی کند، اما در مقایسه با بخش خدمات و یا بخش نفت همچنان در وضعیت نامناسبی قرار دارد.

چرا سیاست صنعتی به بیراهه رفت؟

بازوی کارشناسی مجلس به «اسپ شناسی سیاست های حمایتی از بخش صنعت، با تکیه بر قوانین بودجه پنج سال اخیر» پرداخته و نسبت به خطر از دست رفتن سهم صنعت در روند رشد اقتصادی، هشدار داده است. گزارش مرکز پژوهش‌ها نشان می دهد که بیشتر تبصره‌ها و بندها در قوانین بودجه سال‌های مختلف، پشت سر هم تکرار می‌شوند و به نظر می‌رسد لحاظ کردن آنها در قوانین بودجه سنواتی از یک راهبرد کلان از سوی سیاستگذاران تبعیت می‌کند. این راهبرد مطابق با سیاست‌های کلان و قوانین برنامه‌های پنج ساله و البته تداوم مصلعات و مشکلات موجود در سال‌های مختلف است. تمامی احکام و قوانین بودجه در بخش صنعت مطابق با راهبرد کلان صنعتی کشور، سیاست‌های کلی نظام و برنامه‌های توسعه بوده و از همین رو می‌توان گفت که به سطح کلان، درک مشترکی از اهمیت این راهبردها بین دولت‌ها و مجالس مختلف وجود داشته که سبب تکرار این موارد در قوانین بودجه سال‌های مختلف شده است. با این وجود، متأسفانه بسیاری از بندها و تبصره‌ها به یک کلی اجرا نشده‌اند و یا به صورت ناقص اجرا شده‌اند. بررسی

محتوای گزارش‌های نظارتی مجلس از جمله گزارش‌های تفریع بودجه نشان می‌دهد که عدم اجرای این موارد یا اجرای ناقص می‌تواند به سه دلیل باشد: اول، بوروکراسی پیچیده دستگاه‌های دولتی و ناهماهنگی دستگاه‌ها، به‌ویژه در موضوعاتی که نیازمند هماهنگی چند دستگاه با هم است. دوم، عدم تأمین منابع مالی به‌رغم تصویب در قانون به دلایل کلان ازجمله کسری بودجه مزمن دولت و لزوم تأمین مصارف با ضرورت بیشتر؛ مثلاً کمبود منابع مالی و دشواری تأمین مالی از بانک ها در سال های اخیر، یکی از چالش‌های اصلی واحدهای تولیدی و فعالان صنعتی کشور بوده است. از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۲، منابع مالی مشخصی در قالب تبصره «۱۸» در قوانین بودجه کشور به اجرای برنامه‌های ایجاد اشتغال و رونق تولید تخصیص داده شده، اما بررسی عملکرد این حکم در سال‌های مختلف برگرفته از گزارش‌های تفریع بودجه، نشان می دهد که در برخی سال‌ها عملکردی نداشته و در برخی سال‌ها پرداختی به بخش صنعت حدود ۳۰ درصد است. سوم، وجود مشکلات زمینه‌ای در فضای کلی اقتصاد کشور سبب شده تا بسیاری از طرح‌ها حتی در صورت اجرا نتواند زمینه‌ساز تحرک جدی در بخش صنعت شود. مشکلاتی مانند شرایط خاص کشور، مشکلات ارزی، فضای کسب و کار و تأمین انرژی، دخالت دولت در قیمت‌گذاری محصولات صنعتی و... سبب ایجاد فضایی می‌شود که این تبصره‌ها و بندهای حمایتی عملاً تأثیر چشمگیری نداشته باشد.

بایدها و نبایدهای حمایت از تولید

گزارش مرکز پژوهش‌ها، این پرسش را مطرح می‌کند که چرا با وجود تأکید بر حیات از بخش صنعت (از اسناد بالادستی گرفته تا قوانین بودجه)، بندها و تبصره‌هایی که با هدف حمایت از بخش صنعت تدوین شده است، اجرا نشده یا به طور ناقص اجرا می‌شود؟ در پاسخ به این سوال می‌توان به سه سطح از دلایل اشاره کرد: سطح کلان، سطح سیاستگذاری و سطح اجرا. در سطح کلان، اقتصاد ایران طی ۱۳ سال گذشته با فشار سنگینی از ناحیه تحریم‌ها، شوک کرونا و مشکلات مشابه روبه‌رو بوده و این مشکلات سبب شده بخش صنعت آسیب زیادی ببیند. در این شرایط، سیاست‌های حمایتی که در قالب بندهای بودجه‌ای طراحی می‌شود، در مقایسه با آسیب وارده به این بخش کافی نیست. فضای کسب وکار ایران طی یک دهه گذشته برای سرمایه‌گذاری مناسب نبوده و انواع مقررات پیچیده (مقررات ارزی، مقررات تجارت خارجی، دخالت در قیمت‌گذاری، نوسان شدید نرخ ارز و قیمت مواد اولیه و امثال آن)، فضای نامناسبی را برای سرمایه‌گذاری، به‌ویژه سرمایه‌گذاری صنعتی که نسبت به سرمایه‌گذاری در بازارهای موازی دیربازده‌تر است، ایجاد کرده است. در چنین شرایطی، سیاست‌های حمایتی، چه در قالب قوانین بودجه و چه در قالب سایر قوانین و مقررات کشور نمی‌تواند ریسک‌ها و مشکلات ناشی از این شرایط را بر اقتصاد کشور جبران کند.

در سطح دوم، بخشی از دلایل ناموفق بودن سیاست‌های حمایتی به فرآیند تدوین این سیاست‌ها بازمی‌گردد. در بسیاری از موارد اصولاً به تدوین قانون مشخصی برای حمایت از تولید، نیازی نیست بلکه باید مشکلات در سطح اجرا رفع شود. در برخی موارد نیز سیاستگذاران شناخت کافی از مسائل بخش صنعت ندارند و لذا در تدوین سیاست‌ها،

مسئله به درستی در دسترس مخاطب قرار نمی‌گیرد؛ مثلاً مسئله تأمین مالی همواره جدی است، اما در سال‌های اخیر به دلیل مشکلات بانکی و کمبود منابع نظام بانکی کشور جدی‌تر نیز شده است. همچنین به دلیل کسری بودجه مزمن، دولت نیز توان تزریق منابع بودجه‌ای بیش از مقادیر جاری در این امر ندارد. در نتیجه، منابع محدودی که برای تسهیل تأمین مالی بخش صنعت به صورت پارانه سود و وجوه اداره شده در نظر گرفته می‌شود، به هیچ عنوان تکافوی حمایت کافی را از این بخش نمی‌دهد. در سطح سوم نیز به دلیل ناهماهنگی دستگاه‌های اجرایی، تفاسیر متفاوت از یک متن قانونی مشخص یا درگیر بودن دستگاه اجرایی هدف در امور روزمره خود به ویژه وزارت صمت (با طیف وسیعی از مأموریت)، یا این سیاست اجرا نمی‌شود یا به صورت ناقص اجرا می‌شود که با هدف قانونگذاران، فاصله زیادی دارد.

دست پایین صنعت در رشد اقتصادی؟

همانطور که گفته شد، با وجود مشکلات اقتصادی، سیاست های حمایتی بودجه ای طراحی شده در مقایسه با آسیب وارده به بخش صنعت، کافی نبوده است. اکثر تبصره ها و بندهای حمایتی بخش صنعت یا اجرا نشده یا به صورت ناقص اجرا شده است که دلایل آن به مشکلات در سطح اجرای سیاست ها و ناهماهنگی در دستگاه های اجرایی، تفاسیر متفاوت از متن قانونی و در برخی موارد، شناخت ناکافی از مسائل بخش صنعت و عدم تحقق منابع مالی در نظر گرفته شده در قوانین بودجه بازمی گردد. متأسفانه بسیاری از طرح های عمرانی کشور، سابقه طولانی و بعضاً چند دهه ای دارد و این موضوع درخصوص برخی طرح ها، استمرار یک سیاست بلندمدت را نشان می دهد (مثلاً طرح های کمک به نوسازی صنایع) که موضوعی قابل قبول و مهم است، اما درخصوص برخی از طرح هـا، به ویژه طرح های ایجاد زیرساخت، این یک نقطه ضعف است؛ چراکه طولانی شدن این طرح ها سبب می شود زیرساخت ایجادشده با وجود تحمیل بار مالی، در زمان مناسب به چرخه فعالیت اقتصادی وارد نشود.

موضوع دیگر آنکه در سال‌هایی که فشار تحریم‌ها به یک‌باره بر بخش صنعت وارد شده (سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۱ و ۱۳۹۷)، افت بیشتری نسبت به کل اقتصاد ایران داشته که نشان می‌دهد این بخش حساسیت بیشتری نسبت به فشار ناشی از شرایط خاص کشور دارد. همچنین مقایسه متوسط رشد ارزش افزوده بخش صنعت با رشد اقتصادی کشور نشان می‌دهد، عمده‌تا رشد ارزش افزوده بخش صنعت از رشد اقتصادی کشور پایین‌تر بوده که این موضوع می‌تواند یک اختطار به سیاستگذاران درخصوص تضعیف بلندمدت بخش صنعت در صورت تداوم این موضوع باشد. البته بخش صنعت از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ تقریباً مشابه با رشد بخش غیرنفتی اقتصاد ایران رشد کرده است و توانسته تا حدی خود را بازیابی کند، اما در مقام مقایسه نسبت به بخش خدمات و همچنین بخش نفت همچنان بخش صنعت در وضعیت نامناسبی است. اگرچه صنعت در مقایسه با بخش ساختمان و همچنین بخش کشاورزی از ثبات بالاتری برخوردار بوده، اما به نظر می رسد رشدی کند و آهسته را تجربه می‌کند که می‌تواند سهم خود از رشد اقتصادی کشور را از دست دهد.

مسکن ملی، معطل بدقول‌ها نشد

کارنامه ۹ ماهه سازی دولتی

حمایت از تولید و عرضه مسکن» مصوب سال ۱۳۸۷ و آیین‌نامه مربوطه استناد کرده است. لذا در متن قانون جهش تولید مسکن، هیچ اشاره صریحی به شرایط واجدان شرایط نشده است.

گزارش عملکرد ۹ ماهه پروژه های حمایتی بر روی اراضی اجاره ۹۹ ساله نشان می دهد متقاضیان موثر تجمعی در این بخش در ابتدای شهریور ۱۴۰۳ که آغاز به کار دولت چهاردهم بوده است معادل ۸۱۰ هزار و ۸۲۸ نفر بوده که این رقم برای اول خرداد ۱۴۰۴ به ۸۵۰ هزار و ۱۰۳ نفر رسیده که عملکرد ۹ ماهه شامل ۲۹ هزار و ۲۷۵ نفر است و رشد ۴۶۲ درصدی را شاهد هستیم. در بخش تعداد متقاضیان تخصیص مبلغ آورده در بسیاری از پروژه‌های مسکن ملی در سراسر کشور دیده می‌شود. از آنجا که در مسکن مهر، پروژه‌ها بدون نیازسنجی آغاز شده بودند و پس از سال‌ها به دلیل نبود متقاضی نیمه‌کاره رها شدند، در طرح اقدام ملی مسکن در سال ۱۳۹۸ ساز و کار «متقاضی موثر» برای جلوگیری از تکرار این تجربه در شیوه‌نامه‌ها گنجانده شد. یعنی تنها متقاضیانی که آورده اولیه خود را واریز کرده‌اند، مؤثر تلقی می‌شوند و براساس آن پروژه‌های متقاضی محور تعریف می‌شود. تمرکز وزارت راه و شهرسازی بر متقاضیان موثر با هدف پیشبرد طرح مسکن ملی به بهانه‌ای برای انتقاد مخالفان دولت چهاردهم و رسانه‌های حامی دولت سیزدهم تبدیل شد. برخی رسانه‌ها بدون آنکه اشاره‌ای به ۲۰ هزار واحد تحویل شده توسط دولت قبل داشته باشند، این نقد را مطرح کردند که وزارت

براساس آن پروژه‌های متقاضی محور تعریف می‌شود. تمرکز وزارت راه و شهرسازی بر متقاضیان موثر با هدف پیشبرد طرح مسکن ملی به بهانه‌ای برای انتقاد مخالفان دولت چهاردهم و رسانه‌های حامی دولت سیزدهم تبدیل شد. برخی رسانه‌ها بدون آنکه اشاره‌ای به ۲۰ هزار واحد تحویل شده توسط دولت قبل داشته باشند، این نقد را مطرح کردند که وزارت راه با برنامه‌ریزی برای متقاضیان موثر برخلاف قانون، فیلتر تازه‌ای برای حذف بخشی از واجدان شرایط طرح نهضت ملی مسکن ایجاد کرده است. وزارت راه و شهرسازی نیز در جوابیه‌ای اعلام کرد: قانون «جهش تولید مسکن» در خصوص متقاضیان واجد شرایط، به «قانون ساماندهی و

اخبار

ارزشمندترین استارت آپ‌های سال ۲۰۲۵

زمانی استارت آپ‌های میلیارد دلاری (یونیکورن‌ها) به ندرت وجود داشتند، اما با افزایش بودجه سرمایه‌گذاری خطرپذیر و شتاب گرفتن نوآوری‌های فیناوری در صنایع مختلف، به میزان فزاینده‌ای رایج شده‌اند. شرکت تحقیقاتی «پیچ‌بوک»، یونیکورن‌ها را به عنوان شرکت‌هایی با پشتوانه سرمایه‌گذاری خطرپذیر تعریف می‌کند که پس از یک مرحله تأمین مالی، تا زمانی که شرکت سهامی عام شوند، یک میلیارد دلار یا بیشتر ارزش‌گذاری شده‌اند. شرکت سازنده تراشه حافظه فلش چینیی «یانگتسه مموری»، با ارزش ۲۲.۱ میلیارد دلار، بزرگ ترین یونیکورن سال ۲۰۲۵ بوده است. این شرکت در آوریل سال ۲۰۲۵، پس از اینکه سرمایه‌گذاری شرکت کوانتهونگ اینوستمنت به میزان ۲۲۲ میلیون دلار را دریافت کرد، به یونیکورن تبدیل شد. حتی اگر ارزش داخلی یا بازار یک شرکت، از یک میلیارد دلار فراتر باشد، تعریف شرکت «پیچ‌بوک» برای داشتن عنوان رسمی یونیکورن، مستلزم یک رویداد تأمین مالی است. استارت آپ هوش مصنوعی آمریکایی ابریج که مکالمات پزشکی و بیمار را به صورت مستند خلاصه می‌کند، دومین یونیکورن ارزشمند در سال ۲۰۲۵ است. شرکت‌های هوش مصنوعی شامل سنتزیا (تولید ویدئوی هوش مصنوعی)، انی اسفر (دستیار برنامه نویسی هوش مصنوعی) و دیات کامپانی (اجت‌های هوش مصنوعی) در صدر فهرست بزرگ ترین یونیکورن‌های سال ۲۰۲۵ قرار داشتند و سرمایه‌گذاری قابل توجهی در سال‌های اخیر جذب کرده‌اند. تا ماه مه سال میلادی جاری، ۴۳ یونیکورن جدید ایجاد شدند و بزرگ ترین سهم از یونیکورن‌های جدید در سال ۲۰۲۵، به آمریکای شمالی (۶۵ درصد) و پس از آن، به اروپا (۲۳ درصد) رسید. براساس گزارش ویزوال کپی‌تالیست، در حال حاضر، ارزشمندترین یونیکورن‌های جهان، بایت دنس (شرکت مادر تیک‌تاک) و اسپیس ایکس ایلان ماسک هستند.

مجادله جروم پاول و دونالد ترامپ ادامه دارد

بی‌اعتنایی فدرالرزرو به کاخ سفید

رئیس‌جمهور آمریکا بار دیگر از جروم پاول رئیس فدرال رزرو، خواست تا نرخ بهره را کاهش دهد، زیرا داده‌های اشتغال در ماه مه بسیار کمتر از انتظارات شده است. دونالد ترامپ با اشاره به شاخص مشاغل غیرکشاورزی (ADP) در بست شبکه اجتماعی نوشت: «خیلی دیر شده» است پاول باید اکنون نرخ بهره را کاهش دهد. او در مورد جروم پاول که بارها از او خواسته‌ست است نرخ بهره را برای تقویت رشد اقتصادی کاهش دهد، گفت: عملکرد پاول باورنکردنی است، نرخ بهره اروپا ۹ برابر کاهش یافته است! اشتغال غیرکشاورزی در ماه مه ۳۷ هزار نفر بود که پایین‌ترین میزان از مارس ۲۰۲۳ محسوب می‌شود و بازار انتظار داشت که این‌رقم به ۱۱۱ هزار نفر برسد. رئیس‌جمهور آمریکا بارها و بارها از پاول خواسته است که نرخ بهره را کاهش دهد و او را فردی با عملکرد «خیلی دیر»، «حمق» و «بازنده بزرگ» خطاب کرده است. ترامپ حتی گفته بود که در حال بررسی اخراج رئیس فدرال رزرو قبل از پایان دوره ریاست‌جمهوری خود است، اما بعدها گفت که «هیچ قصدی» برای اخراج پاول ندارد. با این حال، رئیس فدرال رزرو از موضع بانک مرکزی مبنی بر ثابت نگه داشتن نرخ بهره در پنج جلسه گذشته عقب‌نشینی نکرد. در همین حال، بانک مرکزی اروپا قرار است نرخ بهره خود را کاهش دهد، زیرا بازار انتظار دارد پس از کاهش تورم منطقه یورو که برمبنای سالانه به ۱.۹ درصد در ماه مه رسید و کمتر از هدف ۲ درصدی بانک مرکزی است، نرخ بهره را ۲۵ واحد پایه کاهش دهد.

اجرای شتاب‌زده قانون پایه‌های فروشگاه‌ی در سایه رکود اصناف
اتاق اصناف خواستار اصلاح قانون شد
در حالی که دولت موظف به اجرای کامل قانون پایه‌های فروشگاه‌ی تا پایان سال ۱۴۰۴ شده است، رئیس کارگروه مالیاتی اتاق اصناف ایران هشدار داده که اجرای ناگهانی این قانون در شرایط رکود بازار و فشارهای اقتصادی، می‌تواند پیامدهای منفی گسترده‌ای برای اصناف و اقتصاد کشور به‌همراه داشته باشد. بر همین اساس، اتاق اصناف از رئیس‌جمهور خواسته با صدور دستور اصلاح یا تمدید زمان‌بندی اجرای قانون، از تبعات اجتماعی و اقتصادی آن جلوگیری کند.
به گزارش «ایسنا»، درحالی قانون بودجه سال ۱۴۰۴، مهلت اجرای قانون پایه‌های فروشگاه‌ی و سامانه‌مؤدیان را تا پایان سال آینده تمدید کرد، اتاق اصناف ایران نسبت به پیامدهای اجتماعی و اقتصادی اجرای ناگهانی و فراگیر این قانون در وضعیت فعلی بازار هشدار داده و خواستار اصلاح سازوکار قانونی آن شده است.
براساس ماده (۴) قانون تسهیل تکالیف مؤدیان و همچنین بند «غ» تبصره یک قانون بودجه سال ۱۴۰۴، سازمان امور مالیاتی کشور موظف شده است تا پایان سال آینده، تمامی مؤدیان مشمول مالیات بر ارزش افزوده را به منظور اجرای قانون پایه‌های فروشگاه‌ی و سامانه مؤدیان فراخوان کند.

با این حال، بررسی‌های صورت‌گرفته در اتاق اصناف ایران نشان می‌دهد که اجرای دغی و بدون ملاحظات این قانون در شرایط اقتصادی کنونی، می‌تواند منجر به بروز اختلال‌های جدی در فضای کسب‌وکارهای خرد و متوسط شود. اصناف کشور در سال‌های اخیر با رکود مزمن، افت محسوس قدرت خرید مصرف‌کنندگان، نوسانات شدید قیمت نهاده‌ها و افزایش مستمر هزینه‌های سریار مواجه بوده‌اند و در چنین فضایی، تحمیل یک تکلیف تازه مالیاتی، آن هم به‌صورت گسترده و فوری، می‌تواند آثار اجتماعی و اقتصادی قابل توجهی بر جای بگذارد. براساس ارزیابی‌های اتاق اصناف، تجربه‌های پیشین در زمینه اجرای طرح‌های مشابه مالیاتی نشان داده‌اند که نبود زیرساخت‌های فنی مناسب، فقدان آموزش و آفتاح کافی اصناف و اجرای ناگهانی طرح‌ها، می‌تواند به افزایش تخلفات، گسترش فرار مالیاتی، انتقال بار مالیاتی به مصرف‌کننده نهایی و حتی تعطیلی بخشی از واحدهای صنفی منجر شود. چنین شرایطی نه‌تنها موجب کاهش اثربخشی نظام مالیاتی خواهد شد، بلکه می‌تواند سرمایه اجتماعی دولت در میان بدنه فعالان اقتصادی را نیز تضعیف کند.

در همین راستا، اتاق اصناف ایران طی نامه‌ای رسمی به تاریخ ۱۱ خردادماه ۱۴۰۴، خطاب به رئیس‌جمهور، خواستار مداخله دولت و صدور دستور لازم برای اصلاح این بخش از قانون یا تمدید مجدد مهلت اجرای فراخوان از طریق بودجه‌های سنواتی شده است. در نامه اتاق اصناف، تاکید شده است که اجرای این قانون باید به‌صورت مرحله‌ای، مبتنی بر شاخص‌هایی نظیر حجم فعالیت، ریسک مالیاتی و میزان آمادگی ساختاری اصناف، انجام گیرد تا از تحمیل فشار مضاعف به بخش‌های ضعیف‌تر بازار جلوگیری شود و امکان انطباق تدریجی برای فعالان اقتصادی فراهم شود. به نظر می‌رسد موفقیت در اجرای قانون پایه‌های فروشگاه‌ی و سامانه مؤدیان، در گروی اتخاذ رویکردی تدریجی، منعطف و مشارکت‌محور است؛ رویکردی که ضمن حفظ اهداف مالیاتی دولت، مانع از بروز بحران در بدنه اصناف و بازار شود.

تورم «بهداشت و درمان» رکورد ۱۴ ساله را شکست

جولان تورم غیر خوراکی در آغاز ۱۴۰۴

تورم نقطه‌ای نیز متعلق به گروه‌های هتل و رستوران با ۳۲,۸ درصد، حمل‌ونقل با ۳۰,۶ درصد و ارتباطات با ۲۶ درصد تعلق است.

براساس گزارش مرکز آمار، نرخ تورم سالانه برای دهک‌های مختلف بین ۳۳,۱ تا ۳۴,۲ درصد متغیر است. بالاترین نرخ مربوط به دهک نهم است که عموماً خانوارهای با درآمد بالاتر از متوسط اما نه کاملاً ثروتمند هستند. به نظر می رسد بیشتر اقلام گران‌شده از جنس کالاهای غیرخوراکی و خدمات بوده اند که سهم بالاتری در سبد هزینه‌ای این دهک دارند. اگرچه فاصله تورمی بین دهک‌های ده گانه از حدود ۱,۴ درصد به ۱,۱ درصد کاهش یافته، اما این کاهش الزماً به معنای بهبود عدالت توزیعی نیست و به نظر می رسد تورم به صورت یکنواخت‌تری بر تمامی دهک‌ها سنگینی کرده است. به عبارتی، فشار تورم همه دهک ها را به یک شکل، اما با شدت متفاوت، تحت تأثیر قرار داده است.

فشار تورم غیر خوراکی به خانوارها

گروه بهداشت و درمان در اردیبهشت امسال، بالاترین تورم ۱۴ ساله را به ثبت رساند. براساس داده‌های مرکز آمار در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۴، گروه بهداشت و درمان با تورم بالاتر از ۱۲ درصد، بیشترین تورم را در میان گروه‌های اصلی تجربه کرد و اوج ۱۴ ساله را به به ثبت رساند. در مقابل، پایین‌ترین تورم ماهانه در اردیبهشت امسال در میان گروه‌های اصلی به گروه آموزش تعلق گرفته است. همچنین در مقیاس نقطه به نقطه، تورم کالاهای و خدمات متفرقه بالاترین‌س و ارتباطات پایین‌ترین تورم را در ماه گذشته تجربه کرده‌اند.

همانطور که اشاره شد، تورم ماهانه هفت گروه از ۱۲ گروه اصلی در اردیبهشت امسال بالاتر از تورم ماهانه کل بوده است. تورم ماهانه اردیبهشت ۲,۷ درصد بوده و این یعنی شاخص قیمت مصرف کننده در ماه گذشته ۲,۷ درصد نسبت به فروردین افزایش داشته است. بالاترین تورم ماهانه در اردیبهشت‌ماه به بهداشت و درمان تعلق گرفته و این گروه در این ماه، تورمی برابر با ۱۲,۵ درصد را تجربه کرده که بالاترین تورم این بخش در بیش از ۱۴ سال گذشته است. بعد از این گروه، هتل و رستوران قرار گرفته که تورمی معادل ۵,۵ درصد داشته است. دخانیات نیز در رتبه سوم بالاترین تورم ماهانه اردیبهشت با ۴,۸ درصد جای گرفته است. همچنین گروه‌های کالاهای و خدمات متفرقه، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و آموزش به ترتیب با تورمی برابر با ۱,۱ درصد، ۱ درصد و ۰,۶ درصد پایین‌ترین تورم ماهانه را در اردیبهشت به خود اختصاص داده‌اند. این نرخ تورم نقطه به نقطه در اردیبهشت ماه ۳۸,۷ درصد اعلام شده است؛ یعنی شاخص قیمت مصرف‌کننده در اردیبهشت‌امسال ۳۸,۷ درصد نسبت به اردیبهشت پارسال افزایش داشته است. تورم نقطه به نقطه چهار گروه از ۱۲ گروه اصلی، بالاتر از تورم کل بوده است. بالاترین تورم نقطه‌ای در میان گروه‌های اصلی به کالاهای و خدمات متفرقه با رقم ۴۷,۵ درصد تعلق دارد. پس از این گروه، بهداشت و درمان با تورم ۴۵,۲ درصد قرار گرفته و در رتبه سوم، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها با تورم ۴۱,۵ درصد جای دارند. در مقابل، گروه‌های هتل و رستوران، حمل و نقل و ارتباطات به ترتیب با تورم ۳۲,۸ درصد، ۳۰,۶ درصد و ۲۶ درصد پایین ترین تورم نقطه به نقطه را در اردیبهشت تجربه کرده اند.

فرصت امروز: بیشترین فشار تورمی در اردیبهشت‌ماه امسال از سمت اقلام غیرخوراکی به خانوارها وارد شد و تورم گروه «بهداشت و درمان» در این ماه به بالاترین میزان ۱۴ سال اخیر رسید. در ماهی که گذشت، گروه های «هتل و رستوران»، «بهداشت و درمان» و «تفریح و فرهنگ»، تورم بالایی را به ثبت رساندند و در مقابل، اقلام خوراکی (گروه خوراکی‌ها، سبزیجات و حبوبات و...) به پایین‌ترین مقادیر تورمی خود رسیدند. بنابراین اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۴ را می‌توان ماه جولان تورم غیرخوراکی دانست.

تورم گروه «بهداشت و درمان» در اردیبهشت‌ماه به ۱۲,۵ درصد رسید که بالاترین میزان ۱۴ سالال گذشته محسوب می‌شود و از فشار قیمتی شدید خدمات بهداشت و درمان در زندگی و معیشت مردم حکایت دارد. گروه «تفریح و فرهنگ» نیز در اردیبهشت‌ماه، بالاترین تورم دو سال گذشته را پشت سر گذاشت و شاخص قیمت این بخش در مقایسه با فروردین، ۴,۱ درصد افزایش یافت. همچنین گروه «هتل و رستوران» در اردیبهشت امسال، تورم ۵,۵ درصدی را تجربه کرد که از خردادماه ۱۴۰۲ سابقه نداشته است. تورم این گروه در خرداد دو سال پیش، معادل ۶,۲ درصد برآورد شد که می توان گفت تورم گروه «هتل و رستوران» رکورد دو ساله را زده است. در سمت مقابل اما تورم ماهانه اقلام خوراکی در اردیبهشت امسال به پایین‌ترین مقدار ۱۵ ماه گذشته رسید و شاخص قیمت مصرف‌کننده این گروه در مقایسه با فروردین، ۰,۸ درصد افزایش یافت. به نظر می رسد علت اصلی تورم اردیبهشت‌ماه به افزایش قیمت اقلام غیرخوراکی برمی گردد؛ چراکه تورم ماهانه کالاهای خوراکی حدود یک درصد و تورم اقلام غیرخوراکی بیش از ۳ درصد بوده است. این شکاف تورم خوراکی و غیرخوراکی نشان می‌دهد گرانی اردیبهشت‌ماه بیشتر از آنکه از ناحیه از آنکه از ناحیه اقلام خوراکی باشد، عمدتاً از سمت اقلام غیرخوراکی (اجاره، حمل‌ونقل، درمان، پوشاک و آموزش) بوده است.

جهش تورمی کالاهای غیر خوراکی

در اردیبهشت امسال، تورم ماهانه گروه خوراکی‌ها تنها ۱,۱ درصد بوده و تورم ماهانه غیرخوراکی‌ها (کالاهای غیرخوراکی و خدمات) رشد قابل توجه ۳,۵ درصدی را تجربه کرده است. این شکاف تورم خوراکی و غیرخوراکی نشان می‌دهد گرانی اردیبهشت‌ماه بیشتر از آنکه از ناحیه اقلام خوراکی باشد، از سمت خدمات شهری، اجاره، حمل‌ونقل، پوشاک و آموزش بوده است. طبق داده های مرکز آمار در اردیبهشت تورم ماهانه کل ۲,۷ درصد بوده و هفت گروه از ۱۲ گروه اصلی، بالاتر از این میزان تورم داشته‌اند. بالاترین تورم ماهانه از آن گروه بهداشت و درمان با ۱۲,۵ درصد بود؛ عددی که از سال ۱۳۹۰ تاکنون بی‌سابقه بوده و اوج ۱۴ ساله را نشان می دهد. پس از بهداشت و درمان نیز هتل و رستوران با ۵,۵ درصد و دخانیات با ۴,۸ درصد قرار دارند. گروه‌های کالاهای و خدمات متفرقه، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و آموزش به ترتیب با ۱,۱ درصد، ۱ درصد و ۰,۶ درصد پایین‌ترین تورم ماهانه را داشته‌اند. تورم نقطه به نقطه اردیبهشت‌ماه امسال، ۳۸,۷ درصد بوده است. بالاترین تورم نقطه‌ای به کالاهای و خدمات متفرقه با ۴۷,۵ درصد، بهداشت و درمان با ۴۵,۲ درصد و خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها با ۴۱,۵ درصد اختصاص دارد. پایین‌ترین

اونس جهانی طلا به ۳۳۶۸ دلار رسید

صعود طلا و سکه در هفته دوم خرداد

ایام تعطیلات هم خرید و فروش‌های اندکی انجام می‌دهند و بر همین اساس قیمت‌های اعلام‌شده نیز براساس آخرین معاملات انجام‌شده تا ظهر جمعه (شانزدهم خرداد) است. اگرچه بازارهای رسمی در روزهای تعطیل فعال نیستند، اما نوسانات اونس جهانی همچنان ادامه دارد و در این هفته شاهد افزایش ۷۹ دلاری بهای اونس طلا بودیم که این موضوع، تأثیر مستقیمی بر افزایش قیمت‌ها در بازار داخلی گذاشت. براساس این گزارش، قیمت اونس جهانی طلا در پایان معاملات روز جمعه به ۳۳۶۸ دلار رسید و تحت تأثیر انتشار داده‌های اقتصادی ضعیف آمریکا (که خوش‌بینی ناشی از تماس تلفنی ترامپ و شی جین پینگ را خنثی کرد و انتظار سرمایه‌گذاران برای داده‌های حقوق و دستمزد آمریکا) در مسیر افزایش هفتگی قرار گرفت. به گزارش «رویترز»، قیمت هر اونس طلا برای تحویل فوری، با ۰,۳ درصد افزایش، به ۳۳۶۲ دلار و ۸۹ سنت رسید. قیمت این فلز ارزشمند از ابتدای هفته تاکنون ۲,۳ درصد افزایش یافته است. بهای هر اونس طلا در بازار معاملات آتی آمریکا نیز با ۰,۳ درصد افزایش، به ۳۳۸۶ دلار و ۲۰ سنت رسید. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا و «شی جین پینگ» همتای چینی‌اش، روز پنج شنبه در تماس تلفنی بین رهبران دو کشور، به تشدید تنش‌های تجاری و اختلافات بر سر مواد معدنی حیاتی پرداختند، هرچند مسائل کلیدی همچنان حل نشده باقی مانده‌اند. «تیم واتر»، تحلیلگر ارشد بازار در شرکت «کی ام سی ترید»، با اشاره به اینکه خوش‌بینی ترامپ، داده‌های اقتصادی ضعیف اخیر آمریکا را پنهان کرده بود، گفت:

بخشی از اشتیاق اولیه برای ریسک‌پذیری پس از تماس ترامپ و «شی جین پینگ»، از بین رفته و این امر باعث شده است که قیمت طلا به طور گسترده افزایش یابد. در این میان، تعداد آمریکایی‌هایی که درخواست‌های جدید برای دریافت مزایای بیکاری ارائه کرده‌اند، هفته گذشته به بالاترین حد خود در هفت ماه گذشته رسید. سرمایه‌گذاران، پس از آنکه انبوهی از داده‌های هفتگی، ضعف بازار کار را برجسته کردند اکنون منتظر انتشار داده‌های اشتغال بخش غیرکشاورزی آمریکا هستند. اقتصاددانانی که توسط «رویترز» نظرسنجی شدند، پیش‌بینی کردند که اشتغال بخش غیرکشاورزی در ماه مه ۱۳۰ هزار شغل افزایش یابد که نسبت به ۱۷۷ هزار شغل در ماه آوریل کاهش یافته است، درحالی که انتظار می‌رود نرخ بیکاری در ۴,۲ درصد ثابت بماند. سیاستگذاران فدرال رزرو می گویند که تورم همچنان نگرانی بزرگ تری نسبت به رکود بازار کار است و این نشان دهنده توقف طولانی‌مدت تعدیل سیاست‌های پولی آمریکا‌ست. طلا که اغلب به عنوان یک دارایی امن شناخته می‌شود، در شرایط عدم قطعیت اقتصادی و در محیط‌هایی با نرخ بهره پایین، عملکرد خوبی دارد. طبق گزارش «رویترز» در بازار سایر فلزات ارزشمند نیز بهای هر اونس نقره با ۰,۹ درصد کاهش به ۳۵ دلار و ۷۱ سنت رسید که همچنان نزدیک به بالاترین سطح ۱۲ سال اخیرش است. همچنین هر اونس پلاتین با ۱,۴ درصد افزایش به ۱۱۴۶ دلار و ۲۰ سنت رسید، درحالی‌که هر اونس پالادیوم با ۰,۵ درصد افزایش، ۱۰۱۰ دلار و ۷۳ سنت قیمت خورد. هر سه فلز در مسیر افزایش هفتگی قرار گرفتند.

اگرچه بازارهای رسمی در روزهای تعطیل فعال نیستند، اما نوسانات اونس جهانی همچنان ادامه دارد و در این هفته شاهد افزایش ۷۹ دلاری بهای اونس طلا بودیم که این موضوع، تأثیر مستقیمی بر افزایش قیمت‌ها در بازار داخلی گذاشت.

براساس این گزارش، قیمت اونس جهانی طلا در پایان معاملات روز جمعه به ۳۳۶۸ دلار رسید و تحت تأثیر انتشار داده‌های اقتصادی ضعیف آمریکا (که خوش‌بینی ناشی از تماس تلفنی ترامپ و شی جین پینگ را خنثی کرد و دستمزد آمریکا) در مسیر افزایش هفتگی قرار گرفت. به گزارش «رویترز»، قیمت هر اونس طلا برای تحویل فوری، با ۰,۳ درصد افزایش، به ۳۳۶۲ دلار و ۸۹ سنت رسید. قیمت این فلز ارزشمند از ابتدای هفته تاکنون ۲,۳ درصد افزایش یافته است. بهای هر اونس طلا در بازار معاملات آتی آمریکا نیز با ۰,۳ درصد افزایش، به ۳۳۸۶ دلار و ۲۰ سنت رسید. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا و «شی جین پینگ» همتای چینی‌اش، روز پنج شنبه در تماس تلفنی بین رهبران دو کشور، به تشدید تنش‌های تجاری و اختلافات بر سر مواد معدنی حیاتی پرداختند، هرچند مسائل کلیدی همچنان حل نشده باقی مانده‌اند. «تیم واتر»، تحلیلگر ارشد بازار در شرکت «کی ام سی ترید»، با اشاره به اینکه خوش‌بینی ترامپ، داده‌های اقتصادی ضعیف اخیر آمریکا را پنهان کرده بود، گفت:

چگونه استراتژی محتوا بسازیم؟

از رویا تا نقشه راه در بازاریابی محتوا

نویسنده: علی آل علی

فرض کنید در یک بعدازظهر تابستانی تصمیم گرفته اید باغچه ای در حیاط خانه تان بسازید. بذر دارید، خاک هست، آب هست، اما چیزی کم است: نقشه. بدون نقشه نمی دانید چه گیاهی را کجا بکارید، کی آبیاری کنید و چه وقت منتظر شکوفه ها باشید. بازاریابی محتوا هم شبیه همان باغچه است. بدون استراتژی، فقط وقت و انرژی را صرف می کنید، اما نه گل می روید، نه ثمر می بینید. هرچند هزاران محتوا تولید کرده باشید.

در دنیای امروز، همه درباره «محتوا» حرف می زنند، اما کمتر کسی از نقشه ای حرف می زند که این محتوا را به هدف می رساند. استراتژی محتوا یعنی همین نقشه. یعنی بدانیم چرا تولید می کنیم، برای که تولید می کنیم و قرار است این محتوا ما را به کجا برساند. بدون آن، بازاریابی محتوا مثل رانندگی در مه غلیظ است: شاید حرکت کنید، اما معلوم نیست به مقصد برسید.

ما در این مقاله قدم به قدم با هم پیش می رویم تا ببینیم استراتژی محتوا دقیقاً یعنی چه، چگونه ساخته می شود و چرا برندهای موفق حاضر نیستند حتی یک خط محتوا بدون آن تولید کنند.

استراتژی محتوا یعنی تصمیم گیری پیش از حرکت اول از همه باید روشن کنیم که استراتژی محتوا، تنها یک سند رسمی نیست. استراتژی یعنی مجموعه ای از تصمیم های هوشمندانه که پیش از تولید محتوا گرفته می شوند. تصمیم هایی که در پاسخ به پرسش هایی مانند «چرا محتوا تولید می کنیم؟»، «چه کسانی مخاطب ما

نویسنده: علی آل علی

قیمت گذاری یکی از تصمیمات حیاتی در کسب و کار است که نه تنها میزان فروش را مشخص می کند، بلکه به شکل گیری تصویر برند و میزان وفاداری مشتریان نیز کمک می کند. تعیین قیمت مناسب یک فرآیند پیچیده است که باید عوامل مختلفی را در نظر گرفت. از جمله هزینه های تولید، ارزش ادراک شده توسط مشتری، رقابت در بازار و اهداف تجاری شرکت. بسیاری از کسب وکارها گمان می کنند که قیمت پایین تر همیشه منجر به افزایش فروش می شود، اما تجربه نشان داده که این استراتژی همیشه موفقیت آمیز نیست. گاهی قیمت گذاری بالاتر می تواند ارزش ذهنی محصول را افزایش دهد و مشتریان را به خرید تشویق کند.

بی شک هیچ معمایی به اندازه قیمت گذاری برای

هستند؟»، «چه دغدغه هایی دارند؟»، «چه ارزش خاصی ارائه می دهیم؟» و «کجا باید این محتوا را منتشر کنیم؟» مطرح می شوند.

وقتی به این سوالات جواب بدهید، تازه شروع به دیدن نقشه مسیر می کنید. می فهمید که محتوا فقط یک نوشته یا ویدئو نیست. یک پیام هدفمند است که در مسیر مشخصی حرکت می کند و هر گامی از آن باید با دیگر اجزای نقشه هماهنگ باشد.

در برندهای موفق تولید محتوا بدون استراتژی مثل ساختن خانه بدون نقشه است. شاید بتوان چیزی ساخت، اما بعید است مستحکم، کاربردی و قابل اعتماد باشد. استراتژی محتوا، تضمین می کند که هر خط، هر تصویر و هر حرکت، در خدمت یک هدف بزرگ تر است.

شناخت مخاطب، قلب تپنده استراتژی

هیچ استراتژی محتوایی بدون درک دقیق از مخاطب شکل نمی گیرد. برندهای موفق با دقت بسیار زیاد وقت می گذارند تا بدانند دقیقاً برای چه کسی تولید می کنند. نه فقط سن و شغل و جنسیت، بلکه نیازها، دغدغه ها، علاقه مندی ها، زبان، شیوه زندگی و حتی حس و حال فکری مخاطب را بررسی می کنند.

در واقع آنها شخصیت مخاطب طراحی می کنند. انگار یک انسان خیالی می سازند که قرار است مخاطب محتوای آنها باشد. وقتی این تصویر روشن باشد، دیگر لحن، سبک، قالب و موضوع محتوا هم مشخص تر می شود. چون می دانید طرف مقابل تان کیست، چه دوست دارد و از چه چیزهایی فرار می کند. شناخت مخاطب

یعنی دیدن دنیا از چشم او. برندهایی که این کار را به درستی انجام می دهند، محتوایی می سازند که نه تنها خوانده یا دیده می شود، بلکه به دل می نشیند و این دقیقاً همان چیزی است که محتوای ارزشمند را از محتوای بی اثر جدا می کند.

محتوای درست، در زمان درست، در جای درست

وقتی هدف مشخص شد و مخاطب شناخته شد، نوبت انتخاب نوع محتوا و کانال توزیع است. استراتژی محتوا به شما کمک می کند بفهمید چه محتوایی در چه قالبی باید ارائه شود. گاهی یک مقاله عمیق مفید است، گاهی یک ویدئوی یک دقیقه ای و گاهی یک پست تصویری ساده.

اما نکته مهمتر این است که هر محتوا باید در زمان مناسب و در کانال مناسب منتشر شود. ممکن است مطلبی برای نوجوانان بنویسید، اما اگر آن را فقط در لینکدین منتشر کنید، احتمالاً کمترین بازخورد را بگیرید یا شاید یک گزارش پژوهشی دقیق تهیه کرده اید، اما آن را در اینستاگرام منتشر می کنید که مخاطبان آن بیشتر به دنبال محتواهای تصویری و سبک هستند. استراتژی به شما می گوید هر پیام باید چه زمانی گفته شود، به چه شکلی گفته شود و کجا باید آن را گفت. این هماهنگی، شیهه ارکستری است که اگر هر ساز به موقع و درست نواخته شود، یک قطعه موسیقی هماهنگ و گوش نواز ساخته می شود.

تقویم محتوا، نظم در خدمت خلاقیت

قیمت گذاری به سبک مدیران حرفه ای

استراتژی های قیمت گذاری هوشمندانه

یکی از رایج و موفق ترین روش های قیمت گذاری تعیین قیمت براساس ارزشی است که مشتری از محصول دریافت می کند. در این مدل کسب و کارها به جای محاسبه قیمت براساس هزینه های تولید، بر روی میزان ارزش ادراک شده توسط مصرف کننده تمرکز می کنند. این روش به ویژه برای برندهایی مناسب است که می توانند تصویری ممتاز و ماندگار در ذهن مشتریان خود ایجاد کنند.

به عنوان مثال، برندهایی مانند اپل، رولکس و گوچی از قیمت گذاری مبتنی بر ارزش استفاده می کنند تا نشان دهند که محصولات آنها چیزی فراتر از یک کالای معمولی هستند. وقتی مشتری یک ساعت رولکس خریداری می کند، فقط یک وسیله برای نمایش زمان به دست نمی آورد. در عوض احساس خاص بودن، اعتبار اجتماعی و یک تجربه متفاوت را نیز دریافت می کند. این ارزش ذهنی، مشتری را ترغیب می کند که مبلغ بالاتری برای محصول بپردازد. حتی اگر در بازار گزینه های ارزان تری وجود داشته باشند.

کسب و کارهای کوچک نیز می توانند از این مدل استفاده کنند. اگر بتوانید تجربه ای منحصر به فرد برای مشتری خلق کنید و محصول خود را به گونه ای ارائه دهید که حس ارزشمندی ایجاد کند، مشتری حاضر خواهد بود هزینه بیشتری پرداخت کند. به عنوان مثال، یک رستوران با ارائه غذاهایی با مواد اولیه ممتاز و دکوراسیونی خاص می تواند قیمت بالاتری نسبت به رستوران های معمولی تعیین کند، زیرا مشتریان تنها برای غذا هزینه نمی کنند، بلکه برای تجربه ای متفاوت نیز پول می پردازند. در ایمن روش، تأکید بر کیفیت، داستان سرایی برند و نحوه ارتباط با مشتری نقش تعیین کننده ای دارد.

قیمت گذاری روان شناختی: تأثیرگذاری بر ذهن مشتریان

قیمت گذاری روان شناختی یکی از روش هایی است که با بهره گیری از تکنیک های ذهنی و شناختی، مشتریان را به خرید ترغیب می کند. این روش مبتنی بر مطالعات روان شناسی است که نشان می دهند مشتریان براساس احساسات و ادراک خود تصمیم به خرید می گیرند، نه صرفاً براساس منطق اقتصادی. در این مدل قیمت محصولات به گونه ای تنظیم می شود که احساس مقرون به صرفه بودن، جذابیت یا فوریت در

یکی از ابزارهای اصلی در اجرای استراتژی محتوا، تقویم محتواست. این تقویم ساده ترین شکل ممکن برنامه ریزی برای تولید، انتشار و ارزیابی محتواست. در آن مشخص می شود چه محتوایی، در چه تاریخی، توسط چه کسی و در چه کانالی باید منتشر شود. اما تقویم محتوا فقط برای نظم نیست. اتفاقاً وقتی محتوای خود را برنامه ریزی کرده اید، فرصت بیشتری برای خلاقیت پیدا می کنید. چون ذهن تان آزادتر است و از فشار تصمیم گیری لحظه ای رها می شوید. ضمن اینکه این تقویم به شما اجازه می دهد تا محتواها را به صورت دنباله دار، هدفمند و داستان محور منتشر کنید؛ نه به صورت پراکنده و بی ربط.

برندهای موفق حتی کمپین های محتوایی خود را ماه ها جلوتر برنامه ریزی می کنند. این یعنی هیچ چیزی اتفاقی نیست. هر چیزی سر جای خودش است و هر پیام دقیقاً در نقطه ای منتشر می شود که بیشترین تأثیر را داشته باشد.

ارزیابی و بازنگری مداوم

استراتژی محتوا اگر بدون ارزیابی اجرا شود، مثل قایقی است که در دریا حرکت می کند اما جهتش مشخص نیست. برندهای حرفه ای دائماً داده ها را بررسی می کنند. می سنجند که چه محتوایی بیشتر دیده شده، کدام محتوا تعامل بیشتری داشته، در کدام کانال موفق تر بوده اند و کجاها نیاز به بهبود دارند.

این بازنگری دائمی، باعث می شود استراتژی محتوا همیشه زنده بماند و براساس تغییرات مخاطب یا بازار،

خرید را در مشتریان ایجاد کند. یکی از رایج ترین تکنیک های قیمت گذاری روان شناختی، استفاده از قیمت های عددی نامتقارن است. به عنوان مثال، فروش یک محصول با قیمت ۹۹۹ دلار به جای هزار دلار می تواند باعث شود مشتری احساس کند که این محصول ارزان تر و مقرون به صرفه تر است، حتی اگر تفاوت قیمت تنها یک دلار باشد. این روش به ویژه در بازارهایی که رقابت شدید وجود دارد، می تواند تأثیرگذار باشد، زیرا مصرف کنندگان اغلب به قیمت های پایین تر جذب می شوند.

همچنین، تخفیف های هوشمندانه یکی دیگر از عناصر قیمت گذاری روان شناختی است. برخی برندها قیمت محصولات خود را ابتدا بالا تعیین می کنند و سپس با ارائه تخفیف های قابل توجه، مشتریان را ترغیب به خرید می کنند. مثلاً محصولی که با قیمت ۵۰۰ دلار فروخته می شود، اگر با برچسب تخفیف ۳۰ درصدی عرضه شود، احتمال بیشتری دارد که مورد توجه قرار گیرد، زیرا مشتری احساس می کند که در حال دریافت یک پیشنهاد ویژه است. بی شک همه ما نسبت به عبارت تخفیف واکنش بسیار بهتری نشان می دهیم، مگر نه؟ قیمت گذاری روان شناختی همچنین شامل تکنیک هایی مانند پیشنهاد محصول های مکمل، مقایسه قیمت های بالا و پایین و ایجاد حس فوریت در خرید است. برای مثال، بسیاری از فروشگاه های اینترنتی از جمله آمازون، محصولات را با یک شمارشگر زمان تخفیف نمایش می دهند تا حس فوریت خرید را در مشتریان ایجاد کنند. این تکنیک ها به طور کلی باعث می شوند که تصمیمات خرید سریع تر و با احساسات بیشتری گرفته شود.

قیمت گذاری نفوذی: ورود هوشمندانه به بازارهای رقابتی

استراتژی قیمت گذاری نفوذی یکی از روش هایی است که بسیاری از برندهای جدید برای ورود به بازار از آن استفاده می کنند. در این مدل، کسب و کارها قیمت محصولات خود را پایین تر از رقبا تعیین می کنند تا بتوانند سریع تر توجه مصرف کنندگان را جلب کنند و سهم بیشتری از بازار به دست آورند. این روش زمانی موثر است که برند بتواند با ارائه قیمت پایین تر، مشتریان را جذب کرده و پس از تثبیت جایگاه خود، قیمت ها را افزایش دهد.

برای مثال، بسیاری از شرکت های فناوری در ابتدای ورود به بازار، خدمات خود را با قیمت بسیار پایین یا

اصلاح شود. هیچ برنامه ای از ابتدا کامل نیست، اما برندهایی که اهل یادگیری اند، با هر اشتباه یا تجربه، نسخه بهتری از استراتژی خود می سازند. در واقع استراتژی محتوا، یک سند ثابت و خشک نیست. یک فرآیند زنده است که باید همواره بررسی و به روزرسانی شود. تنها در این صورت است که می تواند شما را در یک مسیر بلندمدت و موفق هدایت کند.

سخن پایانی

تولید محتوا کار سختی نیست، اما ساختن یک محتوای مؤثر و ماندگار، بدون نقشه، تقریباً غیرممکن است. استراتژی محتوا همان نقشه ای است که مسیر را روشن می کند. همان قطب نمایی است که جلوی گم شدن در اذحام تولید را می گیرد.

برندهای بزرگ این را می دانند و به همین دلیل پیش از هر تولیدی، به فکر هدف، مخاطب، قالب، زمان و مکانند. آنها به درستی می دانند که محتوای خوب، فقط از دل خلاقیت نمی آید؛ از دل برنامه ریزی هوشمندانه بیرون می آید.

اگر شما هم می خواهید در دنیای محتوا قدمی مؤثر بردارید، از ساختن یک استراتژی شروع کنید. لازم نیست پیچیده باشد. کافی است صادقانه، دقیق و پیوسته باشد. در نهایت، شما را از جایی که هستید، به جایی که می خواهید باشید، برساند.

منابع:

<https://blog.hubspot.com/marketing/content-marketing-plan>

حتی رایگان ارائه می دهند تا بتوانند اعتماد کاربران را جلب کنند. سپس، بعد از ایجاد پایگاه مشتریان وفادار، قیمت خدمات خود را به تدریج افزایش می دهند. نمونه موفق این مدل، شرکت هایی مانند نتفلیکس و اسپاتیفای هستند که ابتدا خدمات رایگان یا با تخفیف ویژه ارائه کردند و سپس با افزایش قیمت، سودآوری خود را بهبود بخشیدند.

این روش به ویژه برای کسب و کارهایی که وارد بازارهای رقابتی می شوند، مؤثر است. اگر یک برند بتواند کیفیت بالایی را در کنار قیمت مناسب ارائه دهد، می تواند خیلی سریع جایگاه خود را در بازار تثبیت کند. با این حال، خطر این روش آن است که اگر برند نتواند مشتریان را در طولانی مدت حفظ کند، پس از افزایش قیمت ممکن است برخی از آنها را از دست بدهد. به همین دلیل، این استراتژی باید با دقت اجرا شود تا مشتریان پس از جذب اولیه، به برند وفادار بمانند.

سخن پایانی

انتخاب روش قیمت گذاری مناسب یکی از عوامل تعیین کننده در موفقیت یک کسب و کار است. مدل قیمت گذاری مبتنی بر ارزش می تواند باعث ایجاد حس خاص بودن در مشتریان شود و آنها را ترغیب کند که برای تجربه بهتر هزینه بیشتری پرداخت کنند. از سوی دیگر، قیمت گذاری روان شناختی با بهره گیری از تکنیک های ذهنی، رفتار مشتریان را تحت تأثیر قرار داده و میزان فروش را افزایش می دهد. همچنین، استراتژی نفوذی به کسب وکارها کمک می کند که با قیمت های پایین وارد بازار شوند و سپس با تثبیت جایگاه خود، سودآوری بیشتری داشته باشند. هر کسب و کاری باید با توجه به شرایط بازار، نوع مشتریان و استراتژی برند خود روش مناسب را انتخاب کند تا بتواند ضمن افزایش فروش، جایگاه رقابتی خود را حفظ کند. مهمترین نکته این است که قیمت گذاری نباید صرفاً براساس عدد تعیین شود، بلکه باید با توجه به تأثیرات روان شناختی و ارزش ادراک شده در نظر گرفته شود. خب حالا شما آماده ورود قدرتمندتر به دنیای کسب و کار و قیمت گذاری محصول هستید. پس همین حالا دست به کار شده و اوضاع را به سود خودتان تغییر دهید.

منابع:

<https://www.shopify.com/ca/blog/pricing-strategies>

فرصت امروز

روزنامه مدیریتی – اقتصادی

| شنبه ۱۷ خرداد ۱۴۰۴ | شماره ۲۷۱۰ | صفحه ۸ |

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی فرصت سازان امروز

مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا قدیمی

چاپ: ربیخان

دفتر مرکزی: مطهری، خیابان علی اکبری، پلاک ۱۱۵

دفتر مرکزی: ۸۸۵۱۴۵۳۸

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۵۲۶۹۲۳

آیین نامه اخلاق حرفه ای روزنامه: WWW.FORSATNET.IR/REGULATIONS

WWW.FORSATNET.IR

INFO@FORSATNET.IR